

RAPEX 2013. - činjenice i brojevi

RAPEX

Jedno od temeljnih prava potrošača je pravo na siguran proizvod, što podrazumijeva da proizvod udovoljava svim sigurnosnim zahtjevima, odgovarajuće je označen i sadrži eventualno potrebna upozorenja.

Tijela koja provode nadzor nad tržištem – čuvari sigurnosti potrošača

Sigurnost europskih potrošača misija je Europskog sustava za brzo uzbuđivanje za opasne neprehrambene proizvode (RAPEX). Taj sustav osigurava da se informacija o opasnim proizvodima brzo dijeli između svih tijela EU za nadzor nad tržištem pa se zaštitne mjere mogu poduzeti u onim zemljama u kojima se takvi proizvodi nalaze na tržištu. To je pridonijelo povećanoj razini sigurnosti europskih potrošača.

2013:

2364

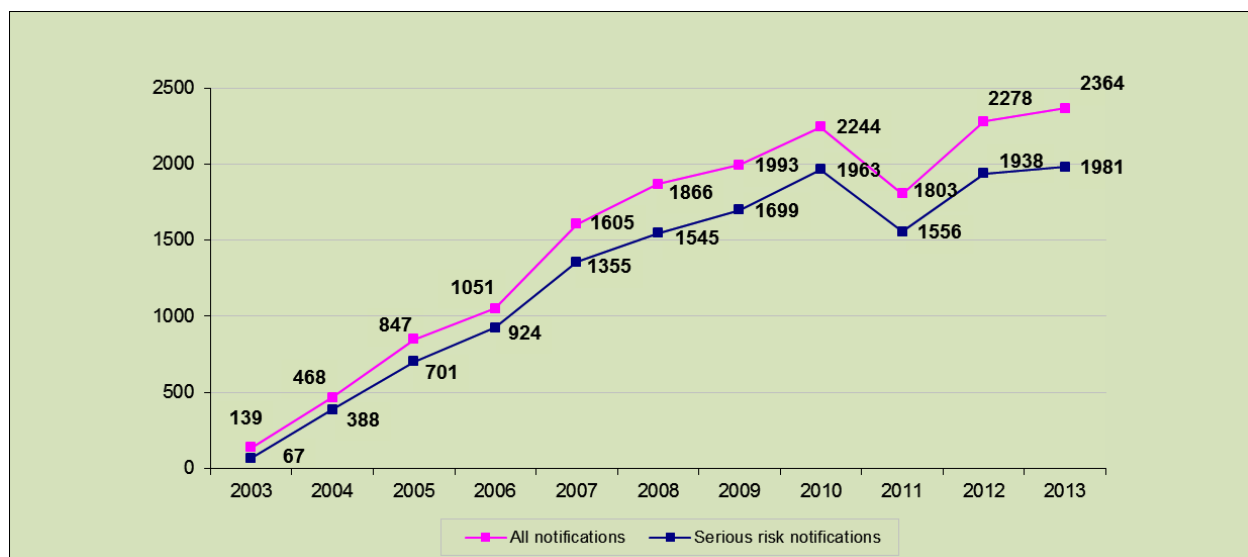
upozorenja

2147

reakcija

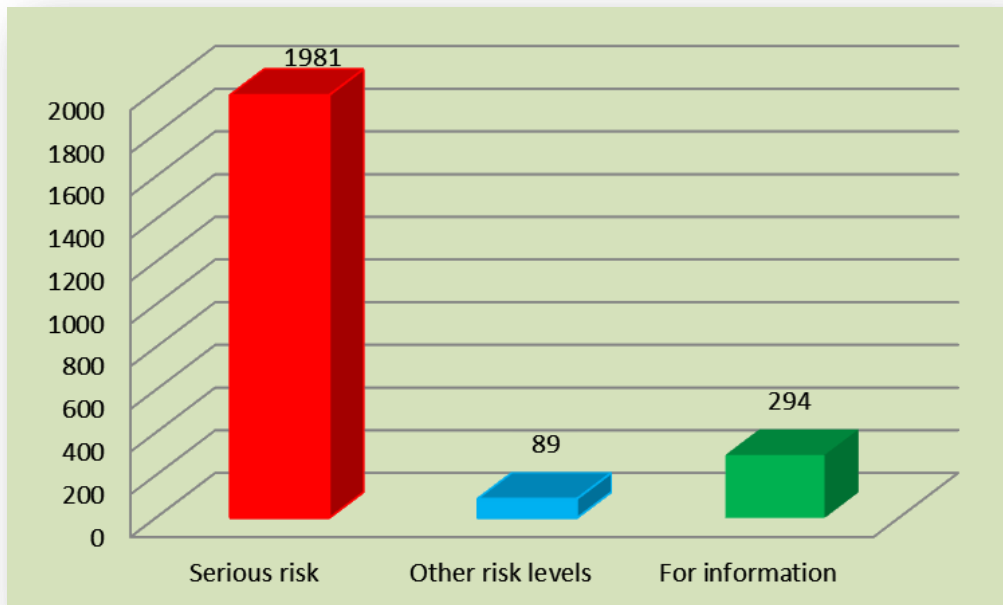
Između 28 članica koje razmjenjuju informacije o mjerama i radnjama glede proizvoda koji predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje i sigurnost potrošača, od 1. srpnja 2013. godine je i Hrvatska, koja na taj način doprinosi visokoj razini zaštite potrošača u odnosu na sigurnost proizvoda na zajedničkom tržištu.

U desetljeću za nama, otkako se u EU započelo s provedbom RAPEX-a, broj obavijesti koje se tim sustavom razmjenjuju između nacionalnih vlasti i Europske komisije kontinuirano raste. Pokazuje to grafikon za razdoblje 2003. – 2012. godina.

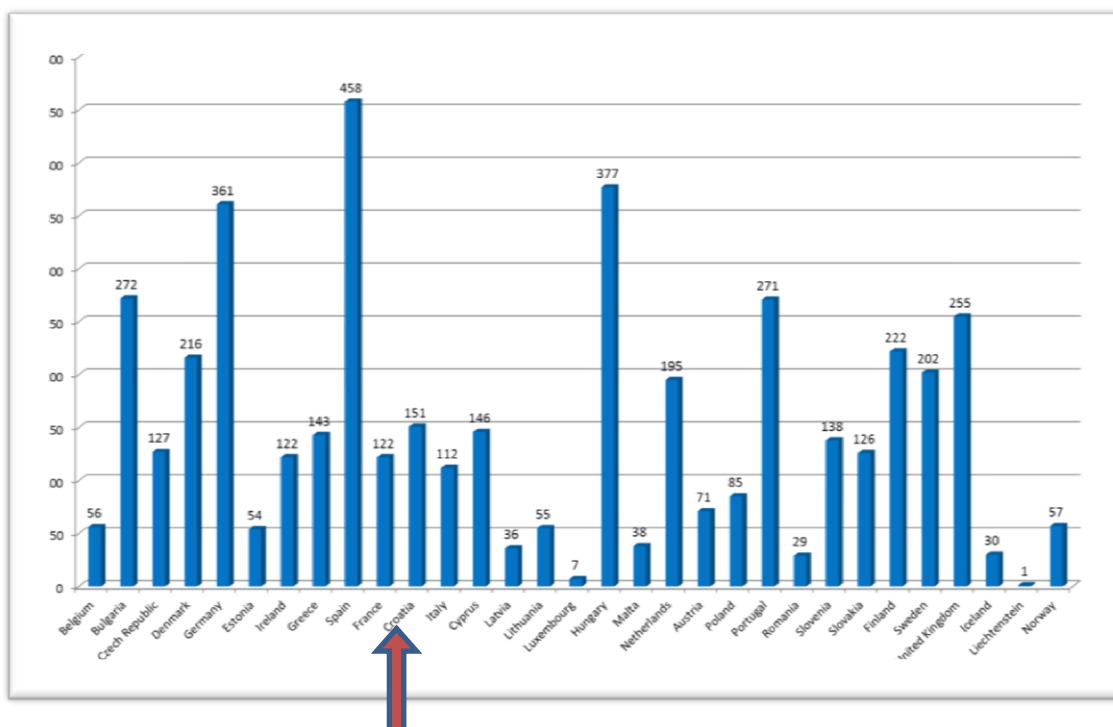

Broj upozorenja i obavijesti o mjerama koje su zemlje članice poduzele u svezi opasnih proizvoda na tržištu u porastu je i u 2013. godini. Od 2003. do kraja 2013. godine između 28 zemalja članica EU razmijenjeno je ukupno 2364 upozorenja, od čega se 1981 informacija odnosila na ozbiljan rizik za potrošače (ostalo su bile obavijesti o nižim razinama rizika te druge obavijesti). Na temelju tih obavijesti poduzeto je 2147 mjera vezanih uz rizike.

Ukupan broj obavijesti s obzirom na razinu rizika za potrošače

Ukupan broj izdanih RAPEX obavijesti po zemlji članici

Kada proizvod predstavlja ozbiljan rizik za potrošače, mjere koje se poduzimaju obuhvaćaju povlačenje proizvoda s tržišta ili povrat proizvoda od potrošača.

STAVLJATI NA TRŽIŠTE SAMO SIGURNE PROIZVODE

Obveza je proizvođača stavljati na tržište samo sigurne proizvode. Inspekcijski nadzor je do 1. siječnja 2014. godine provodila gospodarska inspekcija Državnog inspektorata, a od toga datuma inspekcijski nadzor provodi tržišna inspekcija Ministarstva gospodarstva.

Sve informacije kojima raspolaže inspekcija, a odnose se na proizvode opasne za sigurnost i zdravlje potrošača (poglavito informacije o identifikaciji proizvoda, prirodi opasnosti i poduzetim mjerama), moraju se učiniti dostupne javnosti. Za hrvatske potrošače te su informacije dostupne na mrežnoj stranici [zaštite potrošača](#). Sustav razmjene

obavijesti odvija se kroz nacionalnu kontaktnu točku koja je smještena pri Ministarstvu gospodarstva i na taj način je naša tržišna inspekcija povezana s Europskom komisijom i kontaktnim točkama u ostalim državama članicama.

Sve informacije o opasnim proizvodima Hrvatska razmjenjuje s Europskom komisijom kao i drugim nadležnim tijelima u Republici Hrvatskoj.

POBOLJŠATI SUSTAV SLJEDIVOSTI PROIZVODA!

Proizvode koji predstavljaju ozbiljan rizik za sigurnost i zdravlje potrošača često je teško identificirati (u 2013. godini jasna identifikacija proizvoda nedostajala je u 26% proizvoda za koje je putem RAPEX sustava razmijenjena obavijest). Stoga je za rješavanje ovoga problema Europska Komisija osnovala stručnu skupinu.

Sljedivost je i zakonska obveza za gospodarske subjekte i ključ kako bi se osigurala sigurnost i kvaliteta proizvoda.

Stoga je neophodno da se gospodarski subjekti upoznaju s najboljim praksama i odaberu i unaprjeđuju najrelevantnije alate za sljedivost svojih proizvoda, globalne standarde za prikupljanje i razmjenu informacija o proizvodima, kada proizvod prelazi granice EU kao i kada je u prometu na unutarnjem tržištu.

Tijela koja provode nadzor nad tržištem čuvari su sigurnosti potrošača. Zato inspektori i drugi sudionici u nadzoru moraju biti obučeni kako bi mogli učinkovito istraživati informacije o sljedivosti u barkodovima koristeći nove tehnologije kao važan izvor informacija.

Što se prije identificira opasan proizvod, to brže će biti uklonjen s tržišta, a to znači da će potrošač biti siguran i zaštićen od rizika koje takav proizvod predstavlja. Zato je neophodna suradnja između tijela nadležnih za nadzor nad tržištem, carine, gospodarskih subjekata i njihovih strukovnih udruga.

ŠTO KAŽE IZVJEŠĆE O RAPEX-U ZA 2013.

U 2013. godini između 28 zemalja članica EU razmijenjeno je 2364 upozorenja o opasnim neprehrambenim proizvodima, a upozorenja zemalja u kojima su ti proizvodi zatečeni na tržištu izazvala su 2147 reakcija u drugim zemljama članicama. Najviše ih je u RAPEX sustav poslala Mađarska (316), zatim Bugarska (312), Njemačka (259), Španjolska (254). Hrvatska je putem RAPEX-a izdala 151 obavijest o opasnim proizvodima.

Zemlje porijekla opasnih proizvoda:

- Kina i Hong Kong (64 %)
- EU (12 %)
- nepoznata zemlja porijekla (10%)
- druge zemlje porijekla (14%).

Prema kategoriji proizvoda i vrsti rizika kod odjeće i tekstila bile su to opasne kemikalije, opasnost od gušenja i davljenja, kod igrački opasne kemikalije, opasnost od gušenja ili ozljeda, kod električnih aparata opasnost od opekline, požara i električnog udara, kod motornih vozila opasnost od opekline, požara i ozljeda, te kod kozmetičkih proizvoda opasne kemikalije i mikrobiološki sastav. Najčešći je rizik, odnosno opasnost za potrošača bio rizik od ozljeda (1327 obavijesti).

Obvezne mjere poduzete su u

64% slučajeva, a to su mjere koje naređuju i poduzimaju nacionalna nadležna tijela (npr. naredba o povlačenju proizvoda s tržišta ili carinska mjera zabrane uvoza). Dragovoljne mjere poduzete su u 33% slučajeva, a to su mjere koje dragovoljno poduzimaju proizvođač ili distributer (povrat proizvoda od potrošača). U preostalih 3% poduzimane su obvezne i dragovoljne mjere, najviše u Mađarskoj, Njemačkoj i Španjolskoj, a najmanje u Lihtenštajnu (tek jedna mjera), Luksemburgu (3) i Belgiji (7).

Kada je neka zemlja poslala obavijest o opasnom proizvodu i rizicima koje taj proizvod predstavlja za potrošača putem RAPEX-a, reagiraju druge zemlje, pa je u 78% slučajeva taj proizvod pronađen na nekom od drugih tržišta unutar EU, a u 13% slučajeva proizvod se nalazio samo na tržištu zemlje koja je i poslala obavijest. Na temelju izdanih upozorenja bilo je ukupno 2078 reakcija (najviše u Portugalu, Španjolskoj i Danskoj).

PET NAJČEŠĆIH RIZIKA zbog kojih su proizvodi identificirani kao opasni za potrošače:

1. opasnost od ozljeda (23%)
2. opasne kemikalije (20%)
3. opasnost od davljenja (9%)
4. rizik od električnog udara (12%)
5. opasnost od gušenja 14%.

NAJČEŠĆE IDENTIFICIRANI OPASNI PROIZVODI u kategorijama:

1. odjeća, tekstil i modni dodatci
2. igračke

(ukupno 50% svih proizvoda bilo je iz te dvije kategorije)

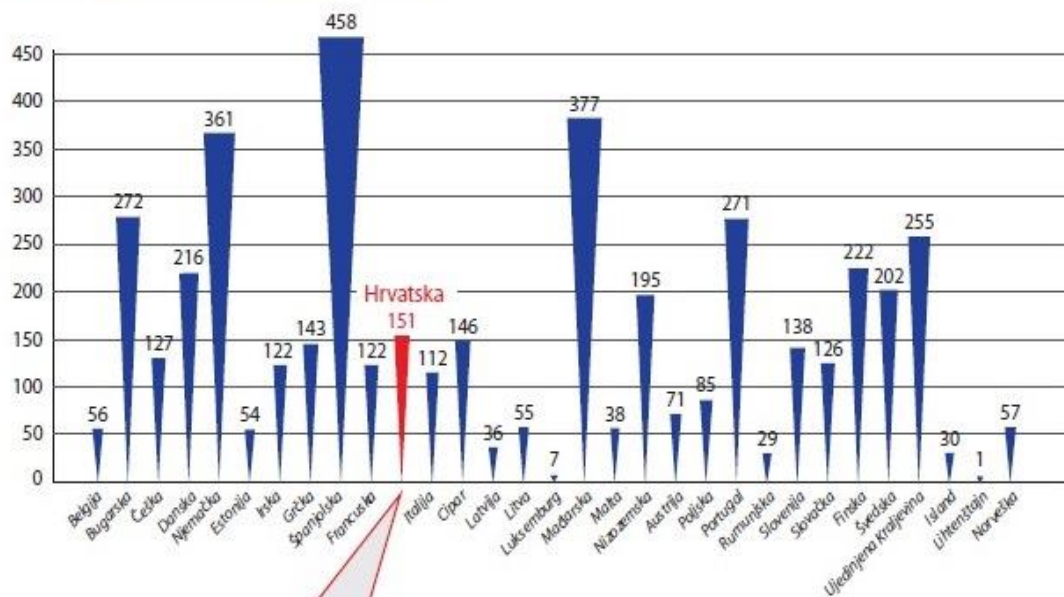
3. električni aparati i oprema (9%)
4. motorna vozila (7%)
5. kozmetika (4%).

Hrvatska je pristupila u EU 1. srpnja 2013. godine pa smo od toga datuma i mi dio RAPEX-a. U cijelosti provodimo propisani postupak brze razmjene službenih obavijesti o mjerama i radnjama glede proizvoda koji predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje i sigurnost potrošača.

RAPEX 2013. – Činjenice i brojevi u HRVATSKOJ

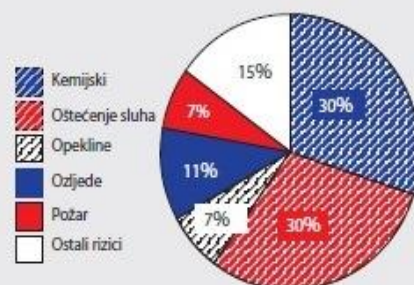
UKUPAN BROJ OBAVIJESTI U SUSTAVU RAPEX PO ZEMLJI

PET KATEGORIJA NAJČEŠĆE PRIJAVLJIVANIH PROIZVODA

PET NAJČEŠĆE PRIJAVLJIVANIH RIZIKA U 2013.

Ukupni broj prijava koje je podnijela Hrvatska nije rezultirao pratećim mjerama drugih zemalja EU-a i EGP-a. (Hrvatska je pristupila EU 1. srpnja 2013.)

Potrošači – budite na oprezu!

Kada kupujete, obratite pozornost na sadržaj obavijesti koje prate proizvod

– da li su na obavijesti navedeni naziv i adresa proizvođača ili uvoznika, naziv proizvoda ili drugi podaci (posebice treba biti oprezan kada se kupuje online). Također može postojati mogućnost da proizvod nije u skladu sa zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima.

U šest mjeseci koliko je Hrvatska u 2013. godini članica EU, ukupno smo izdali 151 upozorenje o opasnom neprehrambenom proizvodu koji se nalazio na našem tržištu, a poduzeli smo 72 obvezne mjere (povlačenje proizvoda s tržišta ili mjera zabrane uvoza). U drugim zemljama članicama naše obavijesti nisu dovele do pratećih mjera.

Jedno od temeljnih prava potrošača je pravo na siguran proizvod, što podrazumijeva da proizvod udovoljava svim sigurnosnim zahtjevima, odgovarajuće je označen i sadrži eventualno potrebna upozorenja. No, potrošač je kod donošenja odgovarajuće odluke o kupnji pozvan na oprez kada god ne raspolaže potpunim informacijama o proizvodu.

Impresum

Nakladnička cjelina	Trgovina i unutarnje tržište
Nakladnik	Ministarstvo gospodarstva Uprava za trgovinu i unutarnje tržište
Adresa nakladnika	Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
Za nakladnika	Vedran Kružić
Urednica	Sandra Kelemen
Godište i svezak	godište 1, svezak 1
Objavljeno	travanj 2014.
Učestalost izlaženja	Izlazi po potrebi

© **MINGO 2014.**

Dopušteno je prenošenje dijelova sveska uz navođenje izvora. Distribucija online ili drugim oblicima prijenosa nema ograničenja od strane nakladnika.

Objavljeni sadržaj se ne odnosi na specifične okolnosti bilo koje pojedinačne fizičke ili pravne osobe te ne predstavlja pravni savjet. Samo se pravni propisi objavljeni u službenim glasilima mogu smatrati pravno valjanima. Nakladnik ne snosi odgovornost uslijed promjene objavljenih informacija.